

วันที่ 20 มกราคม 2560 โลกจับจ้องไปที่สหรัฐอเมริกาในพิธีสาบานตนของ "นายโดนัลด์ ทรัมป์" ซึ่งกำลังจะก้าวสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาคนที่ 45 โดยตลอดช่วงเวลาของการหาเสียงด้วยท่าทีที่ค่อนข้างสุดโต่งภายใต้แคมเปญ "ความหวังที่จะทำให้อเมริกากลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง - Make America Great Again" โดยจะดำเนินนโยบายภายใต้แนวคิด "อเมริกาต้องมาก่อน - America First" ที่มุ่งผลประโยชน์ของประเทศและการแก้ไขปัญหาภายในประเทศเป็นหลัก โดยเฉพาะปัญหาการว่างงาน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจสหรัฐฯ ให้กลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง อีกทั้งยังมีแนวโน้มไปในทิศทางแบบปกป้องการค้ามากขึ้น (Protectionism)

นโยบายเศรษฐกิจสำคัญที่ต้องจับตามองว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ มีดังนี้

1) การลาออกจากการเป็นสมาชิกความตกลง TPP ที่สหรัฐฯ เป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งคาดว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อไทยมากนักทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เนื่องจากไทยยังไม่ได้เป็นสมาชิกความตกลง TPP

2) การตั้งฐานการลงทุนของภาคเอกชนสหรัฐฯ กลับประเทศ โดยเพิ่มบทลงโทษต่อบริษัทที่ย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ โดยการเรียกเก็บภาษีศุลกากรของสินค้าที่จะส่งกลับมาขายในสหรัฐฯ ถึง 35% และกำหนดภาษีการถ่ายโอนมูลค่าไรกลับสหรัฐฯ จากต่างประเทศแบบครั้งเดียวในอัตรา 10% รวมทั้งปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจาก 35% เป็น 15% เพื่อรักษาการลงทุนและเพิ่มการจ้างงานในประเทศถึง 25 ล้านตำแหน่ง โดยนายทรัมป์ให้คำมั่นว่าจะดึงให้บริษัท Apple ที่มีโรงงานผลิตในประเทศจีนกลับเข้ามาในสหรัฐฯ ทั้งนี้ หลายฝ่ายกังวลว่าจะทำได้จริงหรือไม่ เพราะไม่ใช่เพียงการย้ายฐานออกจากประเทศจีนเท่านั้น แต่หมายถึง "การดึงห่วงโซ่อุปทานการผลิตทั้งหมดของบริษัท Apple ออกจากภูมิภาคเอเชีย ในสวนของไต้หวัน สหรัฐฯ ถือเป็นนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในไทยมากเป็นอันดับ 1 ในภูมิภาคอาเซียน และได้รับการส่งเสริมจาก BOI อันดับที่ 4 รองจากญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ดังนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อการลงทุนในไทยอย่างแน่นอน

3) การประกาศสงครามทางการค้ากับจีน โดยการตั้งกำแพงภาษีสินค้านำเข้าจากจีนสูงถึง 45% เพื่อลดการนำเข้าสินค้าจากจีน แก้ไขปัญหาการแทรกแซงค่าเงินหยวนของจีน และใช้มาตรการตอบโต้ในการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมของจีน ซึ่งคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อไทยทั้งทางตรงในฐานะเป็นแหล่งวัตถุดิบสำคัญของจีนในการผลิตสินค้าส่งออก และทางอ้อมสำหรับสินค้าที่ไทยส่งออกไปจีนเพื่อส่งออกไปยังสหรัฐฯ นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังไม่ดำเนินการตามนโยบาย One-China policy และนโยบาย Rebalancing Asia

ที่เคยให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียอีกด้วย

นอกจากนี้ นายทรัมป์ยังอยู่ระหว่างสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลชุดใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนและนักการเงินที่มีชื่อเสียงในแวดวงธุรกิจและมีแนวคิดแบบปกป้องการค้าที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของสหรัฐฯ กอนเสมอ ซึ่งบุคคลที่นาจับตามอง ได้แก่ 1) นายวิลเบอร์ รอสส์ วาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ที่มีชื่อเสียงด้านการลงทุนเพื่อกอบกู้ธุรกิจ โดยนายทรัมป์ได้ให้อำนาจนายรอสส์ในการรับผิดชอบนโยบายการค้าทั้งหมดของสหรัฐฯ เรียกได้ว่าจะเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางนโยบายการค้าสำคัญของสหรัฐฯ ในอนาคต 2) นายโรเบิร์ต ไลท์ทิงเซอร์ วาที่ผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (USTR) ซึ่งเป็นอดีตรองผู้แทนการค้าสหรัฐฯ ในสมัยประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน มีความเชี่ยวชาญในการเป็นทนายต่อสุดดีเกี่ยวกับการไขมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนให้กับอุตสาหกรรมเหล็กของสหรัฐฯ จึงถือเป็นการส่งสัญญาณเตรียมพร้อมประกาศศึกทางการค้ากับจีนอย่างเต็มที่ และ 3) นายปีเตอร์ นาวารูโร วาที่หัวหน้าคณะที่ปรึกษาด้านการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ของทำเนียบขาว เพื่อให้คำปรึกษาด้านนโยบายการค้า การปกป้องอุตสาหกรรมและการจ้างงาน โดยนายนาวารูโรเป็นผู้ที่มีแนวคิด "ต่อต้านจีน และวิพากษ์วิจารณ์นโยบายการค้าของจีนมาโดยตลอด

เมื่อพิจารณาแนวโน้มนโยบายเศรษฐกิจและบุคคลซึ่งจะมาดำรงตำแหน่งสำคัญในทีมเศรษฐกิจใหม่ของสหรัฐฯ เห็นได้ว่าสหรัฐฯ มีนโยบายปกป้องทางการค้าและเห็นถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้น การสานสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ไทยอาจต้องเผชิญแรงกดดันจากสหรัฐฯ ที่มุ่งเน้นเจรจาลดอุปสรรคในการทำการค้าการลงทุนของสหรัฐฯ เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว นอกจากนี้ สหรัฐฯ อาจเข้มงวดในการใช้มาตรการตอบโต้ทางการค้าและอาจนำประเด็นเรื่องแรงงาน สิ่งแวดล้อมและทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีมาตรฐานสูงมาตรวจสอบการนำเข้าสินค้าจากไทยที่มีส่วนแบ่งตลาดสูงแข่งขันกับอุตสาหกรรมภายในของสหรัฐฯ เช่น อาหารทะเล เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ซึ่งทำให้ไทยคงต้องมีความรอบคอบในการทำการค้า โดยคำนึงถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

นอกจากนี้ การขยายการลงทุนระยะยาวของสหรัฐฯ ในไทยอาจชะลอลงจากผลของนโยบายดึงฐานการลงทุนกลับสหรัฐฯ ก็เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม คาดว่าสหรัฐฯ จะยังคงสานต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจผ่านเวทีการหารือทางการค้า อาทิ การประชุมคณะมนตรีภายใต้กรอบความตกลงการค้าและการลงทุน (TIFA JC) และกรอบ ASEAN US เนื่องจากไทยถือเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของสหรัฐฯ ในภูมิภาคที่จะช่วยเชื่อมโยงสหรัฐฯ เข้ากับภูมิภาคอาเซียน โดยมีภาคเอกชนของสหรัฐฯ อย่างสมาคมธุรกิจอาเซียน สหรัฐอเมริกา (USABC) เป็นกลไกสำคัญในการชี้ให้รัฐบาลสหรัฐฯ เห็นถึงความสำคัญของไทยและผลประโยชน์ที่ทั้งสองฝ่ายจะได้รับร่วมกันในอนาคต

สุดท้ายแล้ว นโยบายการค้าสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการภายใต้รัฐบาลของนายโดนัลด์ ทรัมป์ จะมีทิศทางเป็นอย่างไร คงต้องรอดูภายหลังการเข้าสาบานตนในวันที่ 20 มกราคม 2560 ทั้งนี้ นโยบายต่าง ๆ จะมีระดับความแข็งแกร่งมากน้อยเพียงไร อีกทั้งจะยังคงเห็นความสำคัญของภูมิภาคอาเซียนเหมือนรัฐบาลชุดที่ผ่านมาหรือไม่ และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างไร คงต้องติดตามกันต่อไป

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สำนักหออเมริกา แปซิฟิก และองค์การระหว่างประเทศ